

**Εθνικό
Αρχαιολογικό
Μουσείο**

**18ο Δημοτικό
Σχολείο
Αθηνών**

**Παραμύθια και
παιχνίδια με τη
συντροφιά
μυθικών
πλασμάτων**

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 18^ο Δημοτικό Αθηνών

Τάξη / Τμήμα: Γ'

Αριθμός μαθητών: 30

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 24

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία,

Φιλιππίνες, Αίγυπτος.

Προφίλ της τάξης: Το ποσοστό αγοριών και κοριτσιών της τάξης είναι περίπου ισοδύναμο. Η πλειοψηφία των μαθητών είναι αλλοδαποί, οι οποίοι έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα και έχουν φοιτήσει στο ελληνικό σχολείο από την Α' δημοτικού. Μιλούν και κατανοούν την ελληνική γλώσσα σε ικανοποιητικό βαθμό, αν και παρατηρούνται δυσκολίες ως προς την κατανόηση και τη χρήση λεξιλογίου. Οι σχέσεις των παιδιών είναι σε γενικές γραμμές πολύ καλές. Δεν παρατηρούνται προβλήματα λόγω της διαφορετικής χώρας προέλευσης και δεν υπάρχουν άλλου είδους εντάσεις κατά τη διαπροσωπική επικοινωνία.

Όνομα εκπαιδευτικού: Αναστασία Μελίστα (Δασκάλα), Γαρυφαλλιά Πολύζου (Δασκάλα).

Συνεργασία: Χριστίνα Τζάτσου (Θεατρικής Αγωγής), Μαρία Στρατάκη (Πληροφορικής).

Μουσείο: Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Συλλογή ή αντικείμενα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης:

Συλλογή Αγγείων και Έργων Μικροτεχνίας

Συλλογή Χαλκών

Συλλογή Γλυπτών

Ονόματα εκπροσώπων του μουσείου: Παναγιώτα Κουτσιανά (αρχαιολόγος)

Στόχοι

Γνωστικοί – παιδαγωγικοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εξοικειωθούν με την τέχνη της αγγειοπλαστικής στην αρχαιότητα,
- να γνωρίσουν μυθικά πλάσματα της αρχαιότητας, όπως τον κένταυρο, τη σφίγγα, τη σειρήνα και τη μέδουσα και να εντοπίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά τους,
- να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα και τη διαπολιτισμικότητα της ανάγκης του ανθρώπου για δημιουργία μυθικών πλασμάτων,

- να ερευνήσουν και να παρατηρήσουν τα εκθέματα από κοντά μέσα στον εκθεσιακό χώρο, και με τη βοήθεια εκπαιδευτικού φύλλου εργασίας και κυνήγι θησαυρού να εντοπίσουν και να ονομάσουν τα μυθικά πλάσματα,
- να συγκρίνουν τα αρχαία με τα σημερινά φανταστικά πλάσματα καθώς και με πλάσματα των χωρών καταγωγής τους,
- να ανακαλύψουν τη σχέση ανάμεσα στα μυθικά πλάσματα της αρχαιότητας και τους δράκους των δικών τους παραδοσιακών παραμυθιών,
- να κατανοήσουν την κοινή πορεία των πολιτισμών μέσα στους αιώνες.

Συναισθηματικοί

Επιδιώκεται:

- να ενισχυθεί η αυτοπεποίθηση των παιδιών για τη δική τους ταυτότητα,
- να αποκτήσουν ομαδικό πνεύμα συνεργασίας μέσα από την κατανομή εργασιών,
- να νιώσουν χαρά και ικανοποίηση από την ομαδική έρευνα.

Κινησθητικοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κινηθούν ελεύθερα στο χώρο και να μάθουν να προσανατολίζονται σε ένα μουσείο,
- να χρησιμοποιήσουν το σώμα τους για να αναπαραστήσουν ένα μυθικό πλάσμα.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνδέεται με τα εξής αντικείμενα του επίσημου Προγράμματος Σπουδών:

- Ιστορία: Μυθολογία
- Γλώσσα: παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου (ακρόαση, αφήγηση, κόμικς)
- Εικαστικά
- Θεατρική αγωγή

Δράσεις

Σάββατο, 11/01/2014: Παρακολούθηση της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών. Συνάντηση της εκπαιδευτικού Γαρυφαλλιάς Πολύζου και της εκπροσώπου του μουσείου Παναγιώτας Κουτσιανά.

Δευτέρα, 13/01/2014: Τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπροσώπου του μουσείου για τον καθορισμό συνάντησης.

Τετάρτη, 15/01/2014: Επίσκεψη των εκπαιδευτικών στο μουσείο για ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα. Ξενάγηση στη Μόνιμη Συλλογή Αγγείων και Έργων Μικροτεχνίας του μουσείου με αντικείμενα-εκθέματα που σχετίζονται με τα μυθικά πλάσματα. Παράδοση πληροφοριακού υλικού σε ηλεκτρονική μορφή.

Στο χρονικό διάστημα από 14/01/2014 μέχρι και 27/03/2014 έγινε προετοιμασία του προγράμματος στο σχολείο. Συγκεκριμένα:

Τα παιδιά:

- Άκουσαν τη διήγηση μύθων με πρωταγωνιστές διάφορα μυθικά πλάσματα.
- Είδαν σε ταινία την ιστορία του Περσέα και της Μέδουσας.
- Διάβασαν το βιβλίο «Τα οικογενειακά των τεράτων» της Νίνας Σακκά-Νικολακοπούλου.
- Παρατήρησαν τις φωτογραφίες αγγείων ή γλυπτών όπου υπήρχαν μυθικά πλάσματα, αναγνώρισαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και διηγήθηκαν τις ιστορίες τους.
- Κατασκεύασαν κούκλα με το αγαπημένο τους μυθικό πλάσμα.
- Έφτιαξαν κόμιξ με μυθικά πλάσματα και έγραψαν τους διαλόγους.
- Άκουσαν την ιστορία του μυθικού πουλιού Χούι-Χούι της Ιαπωνίας, το οποίο εμφανίζεται μόνο σε περιόδους ειρήνης όταν υπάρχει αγάπη ανάμεσα στους ανθρώπους και το βλέπουν μόνο όσοι είναι αγνοί (Βλ. Λίζα Χερν, Οι μύθοι των Οτόρι).
- Διηγήθηκαν δικά τους παραδοσιακά παραμύθια με δράκους και βρήκαν σχέσεις με μυθικά πλάσματα της αρχαιότητας.
- Έγραψαν μια ιστορία για ένα δικό τους μυθικό πλάσμα.
- Είδαν φωτογραφίες του αγάλματος της Σφίγγας της Αιγύπτου και βρήκαν ομοιότητες και διαφορές με τη σφίγγα της ελληνικής μυθολογίας (Βλ. Dietrich Wildung, Αίγυπτος: από την Ιστορία στους Ρωμαϊκούς χρόνους).
- Ζωγράφισαν τον Μινώταυρο και κατασκεύασαν το λαβύρινθο.
- Συνεργάστηκαν σε μικρές ομάδες και
 - ο έπαιξαν το παιχνίδι «Παγωμένη εικόνα» αναπαριστώντας μυθικά πλάσματα με το σώμα τους,
 - ο ζωγράφισαν τη Μέδουσα στην ασπίδα της Αθηνάς,
 - ο δημιούργησαν με τα θρανία της τάξης τους ένα λαβύρινθο και έπαιξαν το μύθο του Θησέα που σκοτώνει το Μινώταυρο,
 - ο έπαιξαν με παντομίμα τον Περσέα να σκοτώνει τη Μέδουσα.
- Επισκέφτηκαν ένα εργαστήριο αγγειοπλαστικής όπου:
 - ο είδαν φωτογραφίες από ανασκαφές αγγείων και πληροφορήθηκαν για τη χρήση τους τα παλιά χρόνια,
 - ο έπιασαν πηλό και έμαθαν τις ιδιότητές του,
 - ο γνώρισαν τα εργαλεία του αγγειοπλάστη,

- ο παρακολούθησαν τη διαδικασία κατασκευής ενός πήλινου αντικειμένου,
- ο ζωγράρισαν σε πήλινο πιάτο τον κέρβερο.

«Ο Δίας και ο Τυφώνας»: κόμικ που δημιούργησαν οι μαθητές στην τάξη

Παντομίμα στην τάξη: ο Περσέας σκοτώνει τη Μέδουσα

Κατασκευή των μαθητών: Ο Μινώταυρος και ο λαβύρινθος

Εργαστήρι αγγειοπλαστικής: ζωγραφική Κέρβερου σε πήλινο πιάτο

Στις 20 Μαρτίου 2014 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Παραμύθια και παιχνίδια με τη συντροφιά των μυθικών πλασμάτων» διάρκειας δύο ωρών.

Βασικός στόχος του προγράμματος ήταν η γνωριμία των παιδιών με μυθικά πλάσματα της αρχαιότητας μέσα από εκθέματα του μουσείου. Συγκεκριμένα, τα παιδιά συγκεντρωμένα σε κύκλο στην αίθουσα 51 της Συλλογής Αγγείων και Έργων Μικροτεχνίας παρακολούθησαν κουκλοθέατρο με τη χρήση γαντόκουκλων. Ο Κενταυρούλης του μουσείου (το λογότυπο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων) υποδέχτηκε τα παιδιά και ανέλαβε να πραγματοποιήσει μαζί τους ένα ταξίδι στον κόσμο των αγγείων και των ειδωλίων και να συστήσει τους φίλους του, τα μυθικά πλάσματα του μουσείου. Συγκεκριμένα, μέσω της αφήγησης, του διαλόγου, της χρήσης εποπτικού υλικού (πλαστικοποιημένες εικόνες-παραστάσεις αρχαίων αγγείων, μικρογραφία τροχού) οι μαθητές γνώρισαν την τέχνη της αγγειοπλαστικής καθώς και τα τρία μυθικά πλάσματα, μέδουσα, σφίγγα και σειρήνα, αλλά και τους μύθους που κρύβονται πίσω τους. Στη συνέχεια, τα παιδιά είχαν τη δυνατότητα απτικής επαφής αντιγράφων αρχαίων αγγείων και ειδωλίων και αναγνώρισης των μυθικών πλασμάτων που ήταν ζωγραφισμένα πάνω τους.

Αφήγηση με γαντόκουκλες στο
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Κατασκευή αγγείου σε μικρογραφία
τροχού στο μουσείο

Κατόπιν, οι μαθητές σαν μικροί αρχαιολόγοι, χωρισμένοι σε τρεις ομάδες (η ομάδα του Ηρακλή και του Θησέα, η ομάδα του Οδυσσέα και η ομάδα των μυθικών πλασμάτων) πραγματοποίησαν έρευνα στον εκθεσιακό χώρο στη Συλλογή Αγγείων και Έργων Μικροτεχνίας και αναζήτησαν σε παραστάσεις αγγείων και άλλα μυθικά πλάσματα που είχαν γνωρίσει στο σχολείο μέσω του μαθήματος της ιστορίας. Επέλεξαν το αγαπημένο μυθικό πλάσμα της ομάδας τους και προετοιμάστηκαν για την παρουσίασή του με τη μορφή παντομίμας. Επιστρέφοντας στον κύκλο, οι μαθητές αναγνώρισαν σε πλαστικοποιημένες εικόνες τα μυθικά πλάσματα της ομάδας τους και σε μεγάλο χαρτί κατέγραψαν τα ονόματα παρόμοιων φανταστικών πλασμάτων των χωρών καταγωγής τους ή άλλων χωρών. Ακολούθησε παιχνίδι παντομίμας με την παρουσίαση του μυθικού πλάσματος επιλογής της καθεμιάς ομάδας.

Παιχνίδι παντομίμας στο μουσείο: η Μέδουσα

Στο τέλος πραγματοποιήθηκε εικαστικό εργαστήριο χειροτεχνίας: ζητήθηκε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν με μαρκαδόρους σε λευκό χαρτόνι το αγαπημένο τους μυθικό πλάσμα και να πραγματοποιήσουν κολάζ με τη βοήθεια υφασμάτων, προκειμένου να κατασκευάσουν τις δικές τους κούκλες.

Εικαστικό εργαστήριο στο
μουσείο: κατασκευή κούκλων
με κολάζ

Εικαστικό εργαστήριο στο
μουσείο: Ο Μινώταυρος

Στις 28 Μαρτίου 2014 ο μαθητές συμμετείχαν σε δεύτερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο όπου συμμετείχαν σε κυνήγι θησαυρού διάρκειας περίπου δύο ωρών. Η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε στον προθάλαμο του μουσείου, όπου και μοιράστηκε ένα χαρτί Α4 με το κυνήγι θησαυρού και δόθηκαν βασικές οδηγίες. Συγκεκριμένα, τα παιδιά -με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών και της εκπροσώπου του Μουσείου και χωρισμένα σε ομάδες- ανέλαβαν να λύσουν τους γρίφους-αινίγματα που τους είχε θέσει η Σφίγγα συντροφιά με τον Κενταυρούλη του μουσείου και να ανακαλύψουν εκθέματα που παριστάνουν μυθικά πλάσματα στις υπόλοιπες Συλλογές του Μουσείου (Συλλογή Χαλκών και Γλυπτών). Τα αρχικά γράμματα των πλασμάτων θα σχημάτιζαν το μυστικό κωδικό που θα τους οδηγούσε στο θησαυρό.

Στη συνέχεια συγκεντρώθηκαν στην Αίθουσα 39 της Συλλογής των Χαλκών και παρουσίασαν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους. Τότε αναρωτήθηκαν μεταξύ τους ποιος μπορεί τελικά να ήταν ο θησαυρός. Ύστερα από συζήτηση τα παιδιά διαπίστωσαν πως ο θησαυρός κρυβόταν μέσα τους. Ήταν οι ίδιοι: η ταχύτητά τους, οι γνώσεις τους αλλά και η μεγάλη τους χαρά και λαχτάρα για γνώση.

Κυνήγι θησαυρού στο μουσείο: στη συλλογή Χαλκών

Δράση με διαπολιτισμικό χαρακτήρα

Τα παιδιά στο Μουσείο αναζήτησαν παρόμοια μυθικά πλάσματα των χωρών καταγωγής τους ή και άλλων χωρών.

Θεωρητικές αρχές με βάση τις οποίες υλοποιήθηκε το πρόγραμμα

- Προετοιμασία της επίσκεψης,
- διαδραστικότητα,
- βιωματική ενεργητική εμπλοκή,
- ομαδικότητα – συνεργασία,
- πρωτοβουλία – αυτενέργεια,
- φιλικό περιβάλλον, οικειοποίηση και μοίρασμα της γνώσης,
- εκμετάλλευση της παιδικής εμπειρίας,

- σύνδεση με προσωπικά βιώματα,
- δημιουργική έκφραση,
- ασφαλές συναισθηματικό κλίμα,
- εκμετάλλευση της φαντασίας και του συναισθήματος,
- κινητοποίηση των αισθήσεων,
- παρατηρητικότητα,
- σταδιακή παροχή πληροφοριών και πλαισιωμένη γνώση,
- διαπολιτισμικότητα,
- σημασία του χώρου,
- ευχάριστη - ψυχαγωγική διάθεση.

Αξιολόγηση

Τα παιδιά βρήκαν πολύ ενδιαφέρουσες όλες τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο σχολείο στο πλαίσιο του προγράμματος και συνεργάστηκαν μεταξύ τους δουλεύοντας είτε σε μικρές ομάδες είτε σε ζευγάρια. Ιδιαίτερα ενθουσιάστηκαν από τα παιχνίδια που έκαναν με το σώμα τους αναπαριστώντας μυθικά πλάσματα αλλά και από τις κατασκευές που δημιούργησαν. Ακόμη και όσα παιδιά εμφανίζουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες ένιωσαν άνετα και είχαν την ευκαιρία να εκφραστούν ελεύθερα χωρίς το φόβο της αποτυχίας.

Το ενδιαφέρον τους ήταν πολύ μεγάλο σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, εντυπωσιάστηκαν, ωστόσο, από την επίσκεψή τους στο μουσείο τόσο με τους χώρους γενικά αλλά και ειδικά με τα εκθέματα, αφού επισκέφτηκαν για πρώτη φορά ένα μουσείο. Αξίζει να επισημανθεί ότι η δωρεάν μετακίνηση προς και από το μουσείο ευχαρίστησε ιδιαίτερα τα παιδιά, δεδομένου ότι πολλές από τις οικογένειές τους έχουν οικονομικές δυσκολίες. Επίσης, η επαφή τους με τη μουσειοπαιδαγωγό τα ευχαρίστησε πάρα πολύ και φάνηκε να απολαμβάνουν τις δραστηριότητες που έκαναν μαζί της.

Στο μουσείο οι μαθητές φάνηκαν ενθουσιασμένοι. Το πρόγραμμα κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον τους. Ιδιαίτερα εντυπωσιάστηκαν με την αναζήτηση εκθεμάτων σχετικών με την ομάδα τους, την παρουσίαση παντομίμας, την κατασκευή κουκλών καθώς και με το κυνήγι θησαυρού.

Συγκεκριμένα στο εικαστικό εργαστήριο τα παιδιά με ιδιαίτερο ζήλο επιδόθηκαν στο κολάζ-χειροτεχνία για την κατασκευή κουκλών εξαντλώντας το χρόνο του προγράμματος και ξεπερνώντας τον κατά πολύ. Διαπιστώθηκε η έντονη ανάγκη των παιδιών για δημιουργικότητα και χρήση της φαντασίας τους.

Έντονο ενθουσιασμό εκδήλωσαν και στο κυνήγι θησαυρού, επιβεβαιώνοντας τα άριστα αποτελέσματα του συνδυασμού μάθησης και παιχνιδιού. Εντύπωση προκάλεσε στην εκπρόσωπο του Μουσείου το γεγονός πως τα παιδιά ανακάλυψαν μόνοι τους το θησαυρό. Συγκεκριμένα, όταν ρωτήθηκαν οι μικροί μαθητές ποιος μπορεί να ήταν ο θησαυρός ή τι πιστεύουν ότι κέρδισαν από τη συμμετοχή τους στο κυνήγι, η απάντηση ήταν οι γνώσεις που κατέκτησαν οι ίδιοι!

Επιπλέον, στο τέλος και των δύο προγραμμάτων ρωτήθηκαν για τις εντυπώσεις τους, οι οποίες ήταν άριστες.